

cesta na sever

Tomáš Pospiszyl: Umění v době zla / The Knife / Pavel Klusák o Janu Burianovi
italské předvolební plakáty / August Brömse ve Ztichlé klice / konec jednoho Respektu
nový realismus ve Vídni / Horáková x Gottwald Karla Steigerwalda
rozhovor s islandským spisovatelem Sjónem
básně Tomase Venclovy / Dallekova kniha o JFK
Jitka Anlaufová a listy / Feridun Zaimoglu

The Knife. Foto Elin Berge
ISSN 1801-4542

Gori / Khalid Hussain

Jaký význam mají „národní“ literatury Evropy počátku 21. století, do kterých přispívají čím dál mohutněji spisovatelé, kteří žijí a pracují v Evropě, ale pocházejí z různých koutů světa? Jak vypadá tvůrčí reflexe rostoucí kulturní rozmanitosti v Evropě, ať už si o ní myslíme cokoliv? Jak se proměňují evropské literární kánony díky těmto „novým“ Evropanům? Představujeme úryvky z děl Nora pocházejícího z Pákistánu Khalida Hussaina, ruské Finky Zinaidy Lindénové a Dána narozeného v Chile Rubéna Palmy.

Uklízel po nocích v kancelářích, které patřily jistě redakci. Přestože na některých místech v budově bylo stále živo, tato část nakladatelství byla přes noc téměř liduprázdná. Připadal si jako král, který se mohl v noční tmě produčirovat mezi drahými stroji a štosy papírů. Byl to nádherný pocit, být sám, chráněn tou budovou, její tmou, jako v nějaké jeskyni, chráněn před sněhem, rozprostírajícím se do nekonečna, obklopen teplem. Poprvé v životě cítil, jak si lidé z přírody dělají blázy. Sám dělal totéž. Jako by promlouval s bohy přírody a vysmíval se jim. Nemohli mu zkrivit ani vlásek. Byl tak pohroužen do svých myšlenek, že se vyděsil pokaždé, když někde bouchly dveře nebo když nějaký telefon začal zvonit. Těsně před koncem úklidu si všiml, že ho někdo sleduje. Na druhém konci velké místnosti stála žena a dívala se na něj. Znervózněl, jelikož se domníval, že ho přišla zkontrolovat, zda dě-

lá svou práci pořádně. Pro samou nervozitu přešel k místu, kde už jednou uklízel. Několikrát se podíval jejím směrem, aby dal najevo, že o ní ví a že už tam nemusí stát, ale ona ne a ne odejít. Naopak, začala se k němu přibližovat. Táta, který uměl norsky jen málo, začal cítit, jak mu vrstva potu pomalu prosakuje skrz oblečení. Pozoroval ji, jak se nebezpečně blíží. Aby se vyhnul případné diskusi o kvalitě své práce, rozhodl se jí říct, že právě začal. Zastavila se jen kousíček od něj. Až teď si ji mohl pořádně prohlédnout. Stála opřená o stůl, v ruce šálek kávy. Na hlavě měla obrovské brýle. Pozorovala ho se stále stejným výrazem. Její polodlouhé vlasy na něj působily velmi uměle, jako nějaké nudle.

„Ahoj,“ řekla. Bylo zřejmé, že neví, jak se s ním začít bavit. Otec odpověděl, jak nejlépe uměl. Zkomoleně, něco norsky a něco anglicky. Otipoval ji tak na pětatřicet.

„Jmenuju se Vibeke Engqvistová. Jsem novinářka, pracuju tady v novinách. Píšu,“ dodala na vysvětlenou. Tátovi přišlo, že mluví norsky nějak zvláštně. Trvalo chvíli, než pochopil, že je to Švédka. I když se na něj snažila mluvit po slabikách, nerozuměl jí. Uvědomil si, že s norštinou to bude beznadějně, a tak přešel do angličtiny. Tou se mohl aspoň nějak dorozumět. Jak si ji tak prohlížel, usoudil, že má dobré postavení. Žena, která se vypracovala. Ambiciózní a úspěšná kočička.

„I was wondering about something...“ řekla zamýšleně, spíš pro sebe. Pak se zarazila. Otec tiše stál a díval se na ni. Po chvíli se to celé promyslela až do konce.

„Chci napsat článek o imigrantech.“ Aha, proto ho tak dlouho pozorovala. Čistě pracovní. Chtěla ho použít do novin. Nechat barevně natisknout jeho fotografii, aby lidé viděli, jak je snědý.

Pokračování na s. 16

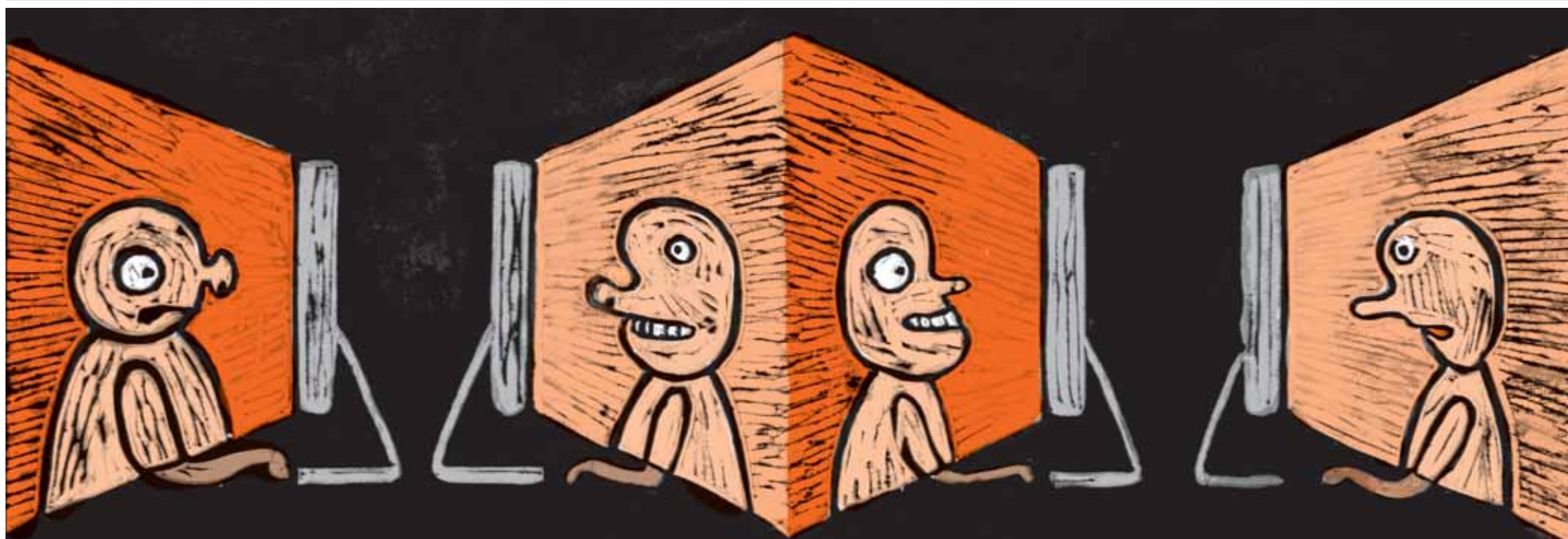

Předplaťte si A2! Čtete rádi A2 kulturní týdeník, ale nechce se vám ho každý týden shánět? Předplaťte si ho a budete ho pravidelně dostávat do schránky za zvýhodněnou cenu. Předplatenku najdete uvnitř vydání. Bližší informace o předplatném získáte na stránkách tydenikA2.cz, nebo na stránkách distribuční společnosti send.cz a na telefonním čísle 225 985 225. **A2 – kultura v pohybu.**

MONSTRABARET FREDA BRUNOLDA UVÁDÍ
HOVORY Z REZIDENCE
SCHLECHTFREUND

ovšem

V těchto dnech si připomínáme smutné dvacáté výročí katastrofy v Černobylu. Připomínáme si rovněž tehdejší mlčení a způsob, jakým byl v bývalém sovětském bloku kontrolován přístup k informacím. Lži okolo černobylské katastrofy však zdaleka nebyly výsadou režimů za železnou oponou. Vlády západních zemí se také dokázaly předvést. Říká se, že čím větší a neskutečnější lež, tím více lidí v ni uvěří. Oficiální vyjádření francouzské vlády z roku 1986 znělo takto: nebezpečný mrak, který se vytvořil po výbuchu elektrárny, se zastavil PŘESNĚ na francouzských hranicích. Není snad ani třeba hovořit o tom, že vláda dělala z lidí hlupáky. Ještě štěstí, že v té době neplatily Schengenské dohody – takové poslušné mračno, které se dokáže zastavit na celnici, by jen těžko chápalo, proč nemůže dál, když platí volný pohyb zboží a lidí po celé Evropě! Není ani třeba vysvětlovat, že podobné oficiální prohlášení bylo značně bezohledné z hlediska přátelských vztahů se sousedním Němcem (kdyby je člověk vzal doslova, dalo by se vyložit asi takto: ať si Němci za hranicí klidně pomůrou, nás to nemusí zajímat). Ale dost legrace: dvacet let po katastrofě se ve Francii

pomalou začíná mluvit o tom, jak tehdy novináři krotce vycházeli vstříc pokynům státu: nevyvolávat strach u francouzského obyvatelstva, falšovat předpovědi počasí atd. Novináři konečně přestávají mlčet a Francouzi se pomalu dozvídají výsledky výzkumů, které jsou leckdy děsivé. Vyplová na povrch, že v některých oblastech byl zaznamenán zvýšený výskyt rakoviny, že po katastrofě nebyly staženy z oběhu kontaminované potraviny, a mnoho dalších zasutých lží.

Anna Kubišta

Číslo A2 16/2006 věnované současné české dramatičce mělo pokračování ve veřejném Otevřeném interview, které spolu s naším listem pořádalo pražské Divadlo Na prádle. Pozvaní dramatici Iva Klestilová a David Drábek natolik statečně čelili pochmurným poznámkám z hlediska o ustrnutí nejen českého dramatu vůbec, že mě utvrdili v očekávání oživující vlny našeho divadelního umění. Peříškovitá sterilizace, jež byla vykonána na českém filmu, nehrozí. Ale ukázalo se, že mladému publiku to nestačí. Jen co vyšlo najevo, že I. Klestilová pracuje jako jedna z dramaturgů Národního divadla, začali být diváci chamtiví a žádali po osamělé kulturní pracovníci zázrak: proměnu národního kolosu v živější

scénu. Oba dramatici sugestivně popsali hlubokou stojatou vodu ND, upozornili na jeho těžko ovládnutelný prostor a tradiční publikum. Prý bude lépe za čas rozhýbat třeba Vinohradské divadlo nebo kamenná oblastní. Až se to přihodí, bude to prima, do té doby bychom ale měli s podobnými dotazy dotírat na divadla menší a příhodnější. Kde jinde by čeští dramatici a diváci měli testovat a pilovat nová domácí díla? Jen tak budeme připraveni, až k nim za čtyřicet let dosupí národní kolos. Pak budeme po zásluze sedět v plyšových křeslech a nic nového nás už nebude příliš zajímat. Od toho ND máme.

Libuše Bělunková

Je blbost legální? Pohled na webové stránky Unie svobody, které představují prý zbrusu nové uskupení, dokazuje, že ano. Považte: „I my jsme slibovali, že zbavíme stát špíny. Zpaktovali jsme se s mocí, abychom si vydobyli slávu. Smrad nás však pohltil a téměř udolal. Pochopili jsme, jak se cítí všichni lošři, rozdílní, malí a diskriminovaní.“ Tolik text, jenž má ukázat, že v rámci strany proběhla nevidaná sebereflexe za pomoci silného deodorantu. Zajímavé, že v Unii svobody přišli na svou bezvýznamnost až ve chvíli, kdy je jasné, že s nimi nepočítá vů-

bec nikdo. S mocí si ale stále tykají a poslední týdn vlády nehodlají pustit z rukou. A to přesto, že „poznali, že sloužit lidem je daleko důležitější než se paktovat s vládci“. Mají také nový a úderný program, který dává tušit, že zde máme první vládní anarchistickou stranu v dějinách. Obrací se zřejmě na všechny mladé a rozzlobené, předpokládají ale také, že notně vyhulené. Tolik, až zapomenou, že Unie svobody byla v posledních třech vládách a o své svobodomyšlné podstatě zaryté mlčela. Recyklace a zneužívání idejí nejrůznějších alternativních subkultur je doménou reklamního a spotřebitelského průmyslu, který jejich podstatu zabíjí prodejem, jenž vyprázdňuje původní obsah. Perfektně to funguje a každý kreativec dnes ví, že jistě zboží prodávají reklamy, kde nesmí chybět polet na snowboardu, obarvené číro nebo spletené dredy. Prodává se i extremismus a freetekno párty můžete vidět i ve vile Vyvolených. V Unii svobody si proto ubalili jointa (It's legal to smoke.), oblékli se po vzoru punkerů (It's legal to be a different.), vyhlásili svou homosexuální orientaci (It's legal to be a gay.) a vyzvali k bojkotu zasmradlé společnosti (It's legal to protest.). It's legal to be stupid.

Lukáš Rychetský